

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-10-08М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Основи психологічної корекції»
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Психологія»
спеціальності 053 «Психологія»
денної і заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою ННІЕМ
Протокол № 5 від 24 січня 2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи психологічної корекції» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 Психологія денної і заочної форм навчання [Електронне видання] / Стасюк М. І. – Рівне : НУВГП, 2025. – 40 с.

Укладач: Стасюк М. І., канд. психол. наук, доц. кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Сокаль В. А., канд. пед. наук, в. о. завідувача кафедри суспільних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності 053 «Психологія» Шпак Світлана Григорівна, канд. психол. наук, доц. кафедри суспільних дисциплін.

© М. І. Стасюк, 2025

© НУВГП, 2025

ЗМІСТ

1. Передмова	4
2. Методичні поради для роботи над дисципліною	4
3. Теми семінарських занять.	7
4. Плани семінарських занять	8
5. Теми для самостійного вивчення	25
6. Завдання до самостійної роботи	29
7. Індивідуальні науково-дослідні завдання	31
8. Питання до підсумкового контролю	32
9. Рекомендована література	38
10. Інформаційні ресурси	39

1. Передмова

Навчальна дисципліна «Основи психологічної корекції» є обов'язковим компонентом (ОК-29) освітньо-професійної програми «Психологія» 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка введена задля підготовки майбутніх психологів до практичної діяльності, яка ознайомлює з теоретичними знаннями та формує практичні уміння з психологічної корекції, що дозволить адекватно й ефективно використовувати їх у професійній діяльності задля поповнення, пошуку особистісного ресурсу, внутрішнього потенціалу клієнта, його самореалізації та самоактуалізації.

Передбачене навчальним планом викладання дисципліни «Основи психологічної корекції» протягом сьомого і восьмого семестрів завершується заліком (7 семестр) і екзаменом (8 семестр).

2. Методичні поради для роботи над навчальною дисципліною

Запропонована здобувачам вищої освіти 4 курсу предметної спеціальності 053 «Психологія» навчальна дисципліна «Основи психологічної корекції» передбачає ознайомлення їх з теоретичними і методологічними аспектами психологічної корекції, особливостями створення психокорекційних програм, проведенням індивідуальних і групових психокорекційних занять.

По закінченню курсу «Основи психологічної корекції» студенти мають знати:

- цілі, властивості і принципи психокорекції,
- основні напрями психокорекції,
- етичні вимоги до психолога, котрий здійснює психокорекцію,
- вимоги щодо складання психокорекційних програм,

- своєрідність групової й індивідуальної психокорекції,

- особливості розвитку особистості в онтогенезі й методи психокорекції поведінки особистості, її пізнавальної й емоційно-вольової сфер;
уміти:

- застосовувати валідний і надійний психологічний інструментарій задля діагностики психологічної проблеми, пропонувати власні шляхи її вирішення,

- складати психокорекційну програму з урахуванням особливостей запиту, індивідуальної специфіки клієнта,

- komponувати й реалізовувати профілактичну програму , використовуючи лекції, круглі столи, тренінги, бесіди тощо,

- ставитися до клієнтів емпатійно й толерантно, комунікувати й взаємодіяти з ними,

- вдаватися до ефективних корекційних заходів задля збереження психічного здоров'я клієнтів й самого себе,

- використовувати психокорекційні методи у роботі з клієнтами різного віку, характерологічних, психофізіологічних, інтелектуальних властивостей.

Для глибокого розуміння матеріалу здобувачу необхідно опрацювати терміни, **конспектувати першоджерела** відповідно до плану, виступ на заняттях протягом 7 хвилин з одного питання, а доповнення – 3-4 хвилин. Якщо здобувач бере слово не першим, то варто дати оцінку попереднім виступам. Конспект потрібно не читати, а користуватися ним лише за цитування науковців чи озвученні цифрових даних.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Психологія» здобувачі спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня повинні набути компетенції, які сприятимуть успішному здійсненню

навчальної, а згодом і професійної діяльності, оскільки формують уміння:

розуміння природи діяльності, поведінки та вчинків, аналізу та систематизації одержаних результатів під час застосування валідного і надійного психодіагностичного інструментарію, встановлення аргументованих висновків та рекомендацій,

організації та надання психологічної допомоги (індивідуальної та групової) за дотримання норм професійної етики.

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти, вивчаючи дисципліну, є:

аналіз та пояснення закономірностей функціонування і розвитку психічних явищ, пропозиція варіантів їх вирішення,

визначення мети, завдань дослідження, його проведення за надійного та валідного психологічного інструментарію, наявність навичок збору первинного матеріалу, дотримання процедури дослідження,

логічне і зрозуміле обґрунтування власної позиції, її дотримання, самостійних висновків за результатами дослідження і аналізу наукових джерел, рефлексія та критична оцінка достовірності,

пропозиція власних способів вирішення психологічних проблем та аргументація власних рішень щодо їх подолання,

дотримання вимог етичних принципів, гуманістичних та демократичних цінностей,

емпатійна взаємодія, комунікація, толерантне ставлення до клієнтів, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості,

відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення та саморозвитку,

3. Теми семінарських занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
7 семестр			
1.	Психологічна корекція як один із видів діяльності психолога	2	-
2	Особливості організації та теоретичні передумови проведення психологічної корекції	2	2
3	Особливості створення психокорекційних програм	2	2
4	Індивідуальна і групова психокорекція	2	
5	Психокорекція у глибинній психології	4	-
6	Екзистенційно-гуманістичний напрям психокорекції	4	2
7	Поведінковий напрям у психокорекції	2	-
8	Когнітивний напрям у психокорекції	2	
	Разом	22	6
8 семестр			
9	Розвиток особистості в онтогенезі	2	
10	Психокорекція пізнавальної діяльності особистості дошкільного і молодшого шкільного віку	2	2
11	Особливості психокорекції пізнавальної сфери підлітків	2	2
12	Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами когнітивної психології	2	2
13	Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами гештальттерапії	2	2
14	Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами психодрами	2	
15	Використання сугестивних методів із корекційною метою	2	
	Разом	14	8

4. Плани семінарських занять 7 семестр

Семінарське заняття № 1

Тема: Психологічна корекція як один із видів діяльності психолога

Вид: Семінарське заняття.

Методи: бесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Психологічна корекція як система заходів для виправлення **недоліків в емоційній, інтелектуальній та поведінковій сферах особистості.**

2. Мета, завдання, об'єкт, відмінність психологічної корекції від інших видів діяльності психолога.

3. Види психологічної корекції за змістом, за формою роботи, за характером спрямованості, за наявністю програми, за характером управління, впливами, за тривалістю, за масштабом вирішуваних проблем.

4. Складові психокорекційної ситуації.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану заняття.

1. Підготувати план-схему відповіді на питання заняття.

2. Підготувати словник термінів з теми.

Семінарське заняття № 2

Тема: Особливості організації та теоретичні передумови проведення психологічної корекції

Вид: семінарське заняття.

Методи: евристична бесіда, робота з навчально-методичною літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Принципи проведення психокорекції: єдності діагностики та корекції, нормативності розвитку, корекції «зверху вниз», «знизу вгору», системності розвитку психічної діяльності, діяльнісний принцип корекції.

2. Основні етапи психокорекції: діагностичний, установчий, корекційний.

3. Правила психокорекційної роботи: позитивна форма цілей психокорекції, реалістичність цілей психокорекційної роботи, врахування перспективи розвитку особистості, пролонгованість результатів психокорекційної роботи.

4. Оцінка та фактори ефективності психологічної корекції.

5. Вимоги до особистості психолога: теоретична, практична, особистісна готовності.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі колоквиуму; виконання практичних завдань.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану.

1. Підготувати план-схему відповіді на питання заняття.
2. Підготувати словник термінів з теми.

Семінарське заняття № 3

Тема: Особливості створення психокорекційних програм

Вид: семінарське заняття.

Методи: співбесіда; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Принципи складання психокорекційних програм.
2. Види корекційних програм: загальна, типова, індивідуальна, стандартизована, вільна моделі психокорекційної роботи.
3. Основні вимоги до складання психокорекційної програми.
4. Складові психокорекційної комплексу: діагностичний, установчий, корекційний, блок оцінки ефективності впровадження корекційних впливів (для психолога, для клієнта, для оточення клієнта).
4. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.
5. Симптоматичний, діагностичний, суб'єктивний психологічні критерії оцінки ефективності впровадження корекційної програми.
6. Чинники ефективності психологічної корекції.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну

презентацію відповідно до плану заняття.

1. Охарактеризувати основні види корекційних програм, демонструючи приклади.
2. Скласти план-конспект семінарського заняття.
3. Здійснити експертизу самостійно обраної психокорекційної програми.
4. Підготувати словник термінів з теми.

Семінарське заняття № 4

Тема: Індивідуальна і групова психокорекція

Вид семінарське заняття.

Методи: робота з навчально-методичною літературою; самостійна робота, рольові ігри, групові дискусії.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Умови проведення індивідуальної психологічної корекції, методи індивідуального психокорекційного впливу в ній: переконання, навіювання, консультування.

2. Когнітивний, емоційний та поведінковий аспекти психокорекційних змін під час проведення індивідуальної психокорекції.

3. Особливості індивідуальної психологічної корекції: стадії, правила, установки структурування процесу, позиція психолога, прогнозування результатів.

4. Специфіка, мета, завдання, групової форми психокорекції, механізми корекційного впливу.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі фронтального опитування; виконання практичних завдань.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу,

підготуватися до заняття, відповідно до плану.

1. Укладання контракту між клієнтом і психологом.
2. Дослідження проблем клієнта.
3. Пошук способів вирішення проблеми.
4. Створення корекційної програми та обговорення її з клієнтом.
5. Реалізація наміченої програми відповідно до укладеного контракту.
6. Оцінка ефективності упровадження психокорекції.
7. Умова конфіденційності в психокорекційній роботі.
8. Вербальний і невербальний контакти у психокорекції.
9. Принципи комплектування групи: добровільності та інформованості, розмір, частота і тривалість групи, її склад статевий, віковий.

Семінарське заняття № 5

Тема: Психокорекція у глибокій психології

Вид семінарське заняття.

Методи: аналіз казок і ситуацій; бесіда, мозковий штурм.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Мета, завдання, етапи психологічної корекції, позиція психолога в ній, очікування й вимоги клієнта у класичному психоаналізі 3. Фрейда. Протипоказання для психоаналітичної роботи.
2. Конфронтація, прояснення (класифікація), інтерпретація, опрацювання як психоаналітичні процедури.
3. Психоаналітичні техніки: метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, інтерпретація, аналіз опору, аналіз перенесення.

4. Мета, завдання психологічної корекції за А. Адлером, позиція психолога в ній, очікування та вимоги клієнта, техніки психокорекції.

5. Мета, завдання психологічної корекції за К. Юнгом, позиція психолога в ній, очікування та вимоги клієнта.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі колоквиуму.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 8.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Мета психологічної корекції у психодинамічному напрямі.
2. Структура особистості, механізми психологічного захисту за З. Фрейдом.
3. Основні положення індивідуального підходу А. Адлера.
4. Основні положення аналітичного підходу К. Юнга.

Семінарське заняття № 6

Тема: Екзистенційно-гуманістичний напрям психокорекції

Вид: семінарське заняття.

Методи: бесіда, мозковий штурм, самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Мета, завдання, умови, етапи проведення клієнтцентрованої психологічної корекції.

2. Позиція психолога та вимоги до нього в клієнт-центрованому підході, вимоги та очікування від клієнта.

Протипоказання у застосуванні клієнтцентованого підходу.

3. Теоретичні засади, завдання, мета логотерапії В. Франкла. Відповідальність, самотрансценденція, утворення патологічної реакції страху за В.Франклом.

4. Сенс технік логотерапії: дерефлексія, персональне осмислення життя, парадоксальні інтенції, "сократівський діалог".

5. Визначальна мета, завдання екзистенціальної корекції. Істотні теоретичні тверження Д. Бьюдженталя.

6. Позиція і основні завдання психолога, який здійснює екзистенціальну корекцію. Вимоги та очікування від клієнта у екзистенціальній корекції.

7. Техніки: ідентичність і унікальність, розвиток самосвідомості, культивування свободи відповідальності, робота з тривогою, допомога у відкритті сенсу життя або його створення.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

1. Терміни клієнтцентованого підходу: поле досвіду, «самість», «Я-реальне», «Я-ідеальне», самоактуалізація, умовні цінності.

2. Техніки психокорекційного впливу в клієнтцентованому підході: встановлення конгруентності, вербалізація, відображення емоцій.

3. Вимоги та очікування від клієнта у екзистенціальній корекції.

4. Техніки у екзистенціальній корекції.: ідентичність і унікальність, розвиток самосвідомості, культивування

свободи відповідальності, робота з тривогою, допомога у відкритті сенсу життя або його створення.

Семінарське заняття № 7

Тема: Поведінковий напрям у психокорекції

Вид семінарське заняття.

Методи: бесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Мета, завдання, умови, етапи проведення поведінкової психологічної корекції.

2. Особливості та етапи застосування методу систематичної десенсибілізації. Техніка прогресивної м'язової релаксації за Е. Джекобсоном - перший етап методу систематичної десенсибілізації. Другий етап методу систематичної десенсибілізації - складання та ієрархії стимулів. Третім етапом методу систематичної десенсибілізації є поєднання стимулів з релаксацією.

3. Особливості методу сенсифікації. Особливості застосування імерсійних методів (методу повені, методу імплузії, методу парадоксальної інтенції). Методи зворотного біологічного зв'язку.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Загальна характеристика методів поведінкової психокорекції: метод систематичної десенсибілізації та сенсибілізації.

2. Типи біологічного зворотного зв'язку: електроміографічний, температурний, електрошкірний, електроенцефалографічний.

3. Жетонний метод: особливості його здійснення

4. Метод Морита: показання, стадії.

5. Сфера застосування та особливості та критика методу холдингу.

6. Завдання та особливості проведення імаго-методу.

Семінарське заняття № 8

Тема: Когнітивний напрям у психокорекції

Вид: семінарське заняття.

Методи: бесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Особливості, цілі, завдання та позиція психолога в когнітивній психокорекції.

2. Основні етапи і терміни когнітивно-аналітичного напрямку Д. Келлі: «пастки», «дилеми», «перешкоди».

3. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса: цілі, вимоги до клієнта позиція психолога, техніки (когнітивне домашнє завдання, обговорення та спростування ірраціональних поглядів, «атака на страх», раціонально-емотивна уява, рольова гра). «АВС-теорія».

4. Когнітивний підхід А. Бека: мета, завдання, позиція та завдання психолога, вимоги до клієнта, техніки (декатастрофізація, децентралізація, переформулювання,

«заповнення порожнечі», «сократівський діалог», перевірка гіпотези, планування діяльності.

5. Когнітивні спотворення: персоналізація, дихотомічне мислення, вибіркоче абстрагування, довільні умовиводи, надгенералізація, катастрофізація (перебільшення).

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану заняття.

1. Основні етапи роботи з клієнтом: діагностичний, активної взаємодії, перерва, заключний когнітивно-аналітичного напрямку Д. Келлі.

2. Техніки когнітивної психокорекції: метод «фіксованої ролі», техніки "підйом по сходам" та "складання піраміди".

3. Самозвинувачення й ірраціональні установки за А. Еллісом. Кодекс невротика. «АВС-теорія».

4. Реальнісна терапія У. Глассера: найважливіші твердження, мета, завдання позиція психолога, вимоги до клієнта.

3. У. Глассер щодо семи кроків колегіальної роботи з клієнтом.

8 семестр

Семінарське заняття № 1

Тема: Розвиток особистості в онтогенезі

Вид: семінарське заняття.

Методи: евристична бесіда, робота з навчально-методичною літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Вікові норми розвитку психічних процесів особистості.
2. Види пізнавальних процесів та універсальні принципи їх психокорекції.
3. Характеристика процесу мислення, його види, нормативного розвитку відповідно до віку.
4. Методи розвитку та корекції мислення різних вікових груп.
5. Методи розвитку та корекції пам'яті різних вікових груп.
6. Методи корекції уваги різних вікових груп.
7. Характеристика процесу уваги, її видів, методів корекції у різних вікових групах.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі колоквиуму; виконання практичних завдань.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану.

1. Вікові норми розвитку психічних процесів особистості.
2. Вікові кризи та новоутворення особистості.
3. Епігенетична концепція розвитку особистості за Е. Еріксоном.

Семінарське заняття № 2

Тема: Психокорекція пізнавальної діяльності особистості дошкільного і молодшого шкільного віку

Вид: семінарське заняття.

Методи: співбесіда; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Мета, завдання, особливості організації, напрями та проведення психологічної корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.
2. Особливості сприймання, уваги, пам'яті, мислення дітей дошкільного і шкільного віку. Розвиток зорово-рухової координації та дрібної моторики рук.
3. Використання малювання, ліплення, аплікацій, графічних вправ, гімнастики пальців з корекційною метою.
4. Характеристика чинники ефективності психокорекції пізнавальної діяльності особистості дошкільного і молодшого шкільного віку.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи та мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Основні вимоги до психолога та своєрідність його діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку.
2. Вправи для розвитку саморегуляції: «Словесний диктант», «Графічний диктант», «Зразок і правило», «Продовж візерунок» тощо). Вправи на розвиток логічного мислення (побудова, перебудова, видозміни фігур тощо).
3. Значення особистісного та професійного досвіду психолога у досягненні мети психокорекції пізнавальної діяльності особистості дошкільного і молодшого шкільного віку.

Семінарське заняття № 3

Тема: Особливості психокорекції пізнавальної сфери підлітків

Вид семінарське заняття.

Методи: робота з навчально-методичною літературою; самостійна робота, рольові ігри, групові дискусії.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Мета, завдання, напрями, особливості організації та проведення психологічної корекції пізнавальної діяльності підлітків.
2. Особливості уваги, сприймання, уяви, пам'яті, мислення підлітків.
3. Класифікація, смислове групування, смислове співвіднесення, складання схематичного плану як прийоми розвитку пам'яті.
4. Засоби покращення пам'яті (активність почуттів під час сприймання, емоційні та асоціативні коментарі, уявні образи, вибіркова увага, концентрація уваги, паузи зосередження, розслаблення, пошук питань для запам'ятовування; структурування запам'ятовуваного матеріалу, перевірка і перегляд).
5. Евристичне мислення, його формування (завдання «Домалой картинку», «Чарівні ляпки», «Хто ховається в крапках», «Чого на світі не буває?», «Уяви, що ти можеш...», «Вчимося придумувати казки за заданим початком», «Що було, якби...», «Складання асоціацій», «Зображення емоцій», «Ситуативні зв'язки», «Пошук причин за кількома наслідками», «Мозковий штурм» тощо).

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі фронтального опитування; виконання практичних завдань.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватися до заняття, відповідно до плану.

1. Вимоги до психолога та своєрідність його діяльності з підлітками.
2. Особливості уваги, сприймання, уяви, пам'яті, мислення підлітків.
3. Вправи на розвиток органів чуття («Загострення нюху», «Загострення смаку», «Перелік і контекст», «Нелогічні асоціації», «конкретизація абстрактного», «Зустрічі» тощо).
4. Вправи на формування евристичного мислення завдання («Вчимося придумувати казки за заданим початком», «Що було, якби...», «Складання асоціацій», «Зображення емоцій», «Ситуативні зв'язки», «Пошук причин за кількома наслідками», «Мозковий штурм» тощо).
5. Особливості складання психотерапевтичних казок.

Семінарське заняття № 4

Тема: Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами когнітивної психології

Вид практичне заняття.

Методи: аналіз казок і ситуацій; бесіда, мозковий штурм.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Завдання і корекційні можливості когнітивної терапії.
2. Фази психокорекційного впливу когнітивного зразка.
3. Використання методів когнітивної психології у психокорекції.

4. Завдання та прийоми роботи психолога у когнітивній психокорекції: обговорення психологічного щоденника, використання художньої літератури, групові дискусії, одержання зворотного зв'язку тощо.

Узагальнення вивченого: діагностика знань у формі колоквиуму.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 8.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Завдання і корекційні можливості когнітивної терапії.
2. Своєрідність селекції методів психологічної корекції особистісної сфери особистості.
3. Використання когнітивної психології з корекційною метою.
4. Психологічні прийоми когнітивної психології з подолання негативної складної ситуації, яка вже відбулася.

Семінарське заняття № 5

Тема: Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами гештальттерапії

Вид: семінарське заняття.

Методи: бесіда, мозковий штурм, самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Своєрідність гештальттерапії у психологічній корекції.
2. Особливості роботи психолога.
3. Корекційна робота з розширення усвідомлення клієнта, з інтеграції протилежностей, з посилення уваги до

почуттів клієнта, з мріями клієнта, з прийняття клієнтом відповідальності на себе.

4. Вправа «Перебування в теперішньому», «Протилежні двері», «Чарівні дзеркала», або «Яким я є, яким би хотів бути і яким би не хотів...», «Розмова з відсутньою особою», «Старий покинутий магазин» (Дж. Стівенсон), «Керовані фантазії», «Прийняття відповідальності на себе».

Узагальнення вивченого: діагностика знань у тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи.

1. Особливості застосування методів гештальтпсихології у роботі з підлітками.

2. Підібрати приклади з власного досвіду застосування психологічних механізмів порушення процесу саморегуляції: інтроекції, проєкції, ретрофлексії, дефлексії, конфлуенції.

3. Виконати 3-4 запропоновані вправи: «Перебування в теперішньому», «Протилежні двері», «Чарівні дзеркала», або «Яким я є, яким би хотів бути і яким би не хотів...», «Розмова з відсутньою особою», «Старий покинутий магазин» (Дж. Стівенсон), «Керовані фантазії», «Прийняття відповідальності на себе». Рефлексія досвіду.

Семінарське заняття № 6

Тема: Корекція особистісних проблем у дитячо-юнацькому віці засобами психодрами

Вид семінарське заняття.

Методи: бесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Своєрідність, завдання, етапи, види психодрами за Я. Морено.
2. Ролі в психодрамі. Основні поняття психодрами: рольова гра, спонтанність, катарсис, теле, інсайт.
3. Мета, завдання, особливості проведення психодраматичних технік («монолог», «двійник» (або «друге Я»), «обмін ролями», «відображення» тощо): мета, завдання, особливості проведення.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Особливості упровадження ігротерапії.
2. Методика проведення ігротерапії.
3. Типи взаємовідносин у психодрамі.
4. Характеристика етапів перебігу психодрами.

Семінарське заняття № 7

Тема: Використання сугестивних методів з корекційною метою

Вид семінарське заняття.

Методи: бесіда; робота з науковою літературою; самостійна робота.

Мотивація навчання: особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми.

План

1. Особливості, цілі, завдання та позиція психолога під час використання сугестивних методів у психокорекції.
2. Пряме навіювання у стані неспання і сомноленції.
3. Автосугестія. Методика самонавіювання за Е. Куе задля корекції емоційних, поведінкових і характерологічних проблем.
4. Техніка «Візуалізація образних картин (історій)» (психосинтез Р. Ассаджіолі) задля створення позитивного настрою, формування властивостей особистості.
5. Автогенне тренування.

Узагальнення вивченого: діагностика знань в усній і тестовій формі.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5.

Завдання здобувачам вищої освіти для підготовки заняття: Опрацювати рекомендовану літературу та підготувати мультимедійну презентацію відповідно до плану заняття.

1. Розкрийте сутність теорії психосинтезу Р. Ассаджіолі.
2. Пряме і непряме навіювання.
3. Поєднання словесного навіювання з музичним супроводом.
4. Практичне використання методика самонавіювання за Е. Куе, техніки «Візуалізація образних картин (історій)» (психосинтез Р. Ассаджіолі), автогенного тренування.

5. Теми для самостійного вивчення

Самостійна робота студента - основний вид засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Основи психологічної корекції» у позааудиторний час.

Метою самостійної роботи є формування у студентів навичок і вмінь працювати з літературою, здатності визначити свою позицію й аргументовано її обґрунтувати її,

віднаходити стрижневі аспекти проблем, що потребують вирішення.

Предметом самостійної роботи студентів є вивчення ними окремих тем указаної навчальної дисципліни, підготовка презентацій тощо. Також самостійна робота студентів включає опрацювання наукових праць з окремих проблем сучасної психології.

Самостійна робота організовується у такій послідовності:

- попереднє вивчення навчальної програми з дисципліни;
- ознайомлення з літературою лекції;
- слухання лекції, складання лекційного конспекту з подальшим його доопрацюванням;
- вивчення і аналіз рекомендованої літератури і виконання контрольних завдань;
- з'ясування питань, які виникли під час вивчення матеріалу, консультації у викладача.

Основні теми навчальної дисципліни, що потребують самостійного опрацювання:

1. Структура групи і лідерства, групові ролі (за Р. Шиндлером та Я.Морено), напруження і згуртованість.

2. Етапи розвитку групи (орієнтація і залежність; протест і конфлікти; генеза зв'язків і співпраці; цілеспрямованість діяльності).

3. Основні етапи роботи і відбору кандидатів до груп зустрічей: балінтовські групи, товариство анонімних алкоголіків, сайнанон-групи.

4. Гештальтгрупи.

5. Групи вмінь.

6. Тілесно-орієнтовані групи.

7. Особливості проведення методу сенсibiliзації, імерсійних методів (методу повені, методу імплузії, методу парадоксальної інтенції), методів зворотного біологічного зв'язку.

8. Типи біологічного зворотного зв'язку: електроміографічний, температурний, електрошкірний, електроенцефалографічний.

9. Методи поведінкової корекції: жетонний метод: особливості його здійснення, метод Морита: показання, стадії, сфера застосування та особливості методу холдингу, імаго-метод: завдання та особливості проведення.

10. Реальнісна терапія У. Глассера: найважливіші твердження, мета, завдання позиція психолога, вимоги до клієнта, сім кроків колегіальної роботи з клієнтом.

11. Особливості, цілі, завдання та позиція психолога в психокорекції, вимоги й очікування до клієнта в гештальттерапії Ф. Перлза,

12. Психологічні механізми порушення процесу саморегуляції в гештальттерапії Ф. Перлза: інтродекція, проєкція, ретрофлексія, дефлексія, конфлуенція.

13. Експертиза запропонованої психокорекційної програми. Усунення зауважень.

14. Техніки гештальткорекції.

15. Характеристика методу ігротерапії, особливості застосування.

16. Психодрама: мета, завдання, застосування, принципи, фундаментальні елементи.

17. Класичні п'ять базових елементів: протагоніст, директор, допоміжні (додаткові) «Я», глядачі, сцена.

18. Види психодрами за Я. Морено: психодрама, очолена протагоністом, психодрама, сконцентрована на групі, психодрама, сконцентрована на темі.

19. Фази психодрами: розігрів, дія, шеринг. Основні поняття психодрами: рольова гра, спонтанність, катарсис, теле, інсайт.

20. Підготувати психокорекційні заняття (індивідуальна та групова форми) відповідно до обраною теми.

21. Принципи психокорекційної роботи психолога різних напрямів.

22. Підготувати психокорекційну програму, відповідно до теми кваліфікаційної роботи.

23. Оформити психокорекційну програму, відповідно до вимог.

6. Завдання для самостійної роботи.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денної/заочної форми навчання
7 семестр		
1	Законспектувати «Структура групи і лідерства, групові ролі (за Р. Шиндлером та Я.Морено), напруження і згуртованість. Етапи розвитку групи (орієнтація і залежність; протест і конфлікти; генеза зв'язків і співпраці; цілеспрямованість діяльності)»	5/12
2	Законспектувати відомості щодо основних етапів роботи і відбору кандидатів до груп зустрічей: балінтовські групи, товариство анонімних алкоголіків, сайнанон-групи. Гештальтгрупи. Групи вмінь. Тілесно-орієнтовані групи.	10/12
3	Відобразити схематично особливості проведення методу сенсибілізації, імерсійних методів (методу повені, методу імплузії, методу парадоксальної інтенції), методів зворотного біологічного зв'язку. типів біологічного зворотного зв'язку: електроміографічний, температурний, електрошкірний, електроенцефалографічний.	5/12
4	Практично продемонструвати жетонний метод: особливості його здійснення, метод Морита: показання, стадії, сфера застосування та особливості методу холдингу, імаго-метод: завдання та особливості проведення.	5/12
5	Опрацювати додаткову літературу з теми «Реальнісна терапія У. Глассера: найважливіші твердження, мета, завдання позиція психолога, вимоги до клієнта, сім кроків колегіальної роботи з клієнтом».	5/12
6	Презентувати особливості, цілі, завдання та позиція психолога в психокорекції, вимоги й очікування до	6/10

	клієнта в гештальттерапії Ф. Перлза, психологічні механізми порушення процесу саморегуляції: інтроекція, проєкція, ретрофлексія, дефлексія, конфлуенція	
7	Експертиза запропонованої психокорекційної програми. Усунення зауважень	10/12
	Разом	46/82
8 семестр		
7	Опрацювати технік гештальткорекції для практичної застосування	3/10
8	Підготовка і презентація теми «Психодрама: мета, завдання, застосування, принципи, фундаментальні елементи. Види психодрами за Я. Морено: психодрама, очолена протагоністом, психодрама, сконцентрована на групі, психодрама, сконцентрована на темі»	10/10/
9	Створення схеми-конспекту відповіді з теми «Класичні п'ять базових елементів: протагоніст, директор, допоміжні (додаткові) «Я», глядачі, сцена. Фази психодрами: розігрів, дія, шеринг. Основні поняття психодрами: рольова гра, спонтанність, катарсис, теле, інсайт».	7/10
10	Підготувати психокорекційні заняття (індивідуальна та групова форми) відповідно до обраною теми	5/10
11	Опрацювати додаткову літературу про принципи психокорекційної роботи психолога різних напрямів	5/6
12	Підготуватися до проведення фрагменту психокорекційного заняття	5/6
13	Підготувати психокорекційну програму, відповідно до теми кваліфікаційної роботи	20/20
14	Оформити психокорекційну програму, відповідно до вимог	7/10
	Разом	62/82

7. Індивідуальні науково-дослідні завдання

Індивідуально-науково дослідне завдання (ІНДЗ) як вид самостійної роботи передбачає залучення здобувачів вищої освіти до наукових досліджень. Фактично виконання таких завдань в процесі засвоєння навчальної дисципліни «Основи психологічної корекції» дозволяє їм опанування методикою створення психокорекційних програм..

Для оформлення ІНДЗ план до теми здобувач складає самостійно, відповідно в такий же спосіб займається пошуком наукової літератури. Індивідуальні консультації з викладачем сприятимуть виконанню ІНДЗ, спрямовуючи його в позитивне русло. Важливою складовою підсумкового результату ІНДЗ є правильне оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел з теми (відповідно до бібліографічного опису з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ8302: 2015).

Набуття студентами навичок наукових досліджень під час виконання ІНДЗ сприятиме подальшому конструктивному написанню і оформленні корекційно-розвивальної програми, відповідно до теми кваліфікаційної роботи.

Підготовка і захист ІНДЗ на запропоновані теми:

1. Скласти конспект «Основні вимоги щодо написання і оформлення психокорекційної програми».
2. Здійснити експертизу психокорекційної програми відповідно до вимог. Усунути зауваження у оформленні цієї психокорекційної програми, згідно з вимогами.
3. Написання та презентація корекційно-розвивальної роботи, відповідно до теми кваліфікаційного проєкту.

8. Питання для підсумкового контролю

7 семестр

1. Психологічна корекція як система заходів для виправлення недоліків в емоційній, інтелектуальній та поведінковій сферах особистості.

2. Мета, завдання, об'єкт, відмінність психологічної корекції від інших видів діяльності психолога.

3. Види психологічної корекції за змістом, за формою роботи, за характером спрямованості, за наявністю програми, за характером управління, впливами, за тривалістю, за масштабом вирішуваних проблем.

4. Складові психокорекційної ситуації.

5. Принципи проведення психокорекції: єдності діагностики та корекції, нормативності розвитку, корекції «зверху вниз», «знизу вгору», системності розвитку психічної діяльності, діяльнісний принцип корекції.

6. Основні етапи психокорекції: діагностичний, установчий, корекційний.

7. Правила психокорекційної роботи: позитивна форма цілей психокорекції, реалістичність цілей психокорекційної роботи, врахування перспективи розвитку особистості, пролонгованість результатів психокорекційної роботи.

8. Оцінка та фактори ефективності психологічної корекції.

9. Вимоги до особистості психолога для проведення психокорекції: теоретична, практична, особистісна готовності.

10. Принципи складання психокорекційних програм.

11. Види корекційних програм: загальна, типова, індивідуальна, стандартизована, вільна моделі психокорекційної роботи.

12. Основні вимоги до складання психокорекційної програми.

13. Складові психокорекційної комплексу: діагностичний, установчий, корекційний, блок оцінки ефективності упровадження корекційних впливів (для психолога, для клієнта, для оточення клієнта).

14. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.

15. Симптоматичний, діагностичний, суб'єктивний психологічні критерії оцінки ефективності упровадження корекційної програми.

16. Чинники ефективності психологічної корекції.

17. Умови проведення індивідуальної психологічної корекції, методи індивідуального психокорекційного впливу в ній: переконання, навіювання, консультування.

18. Когнітивний, емоційний та поведінковий аспекти психокорекційних змін під час проведення індивідуальної психокорекції.

19. Особливості індивідуальної психологічної корекції: стадії, правила, установки структурування процесу, позиція психолога, прогнозування результатів.

20. Специфіка, мета, завдання, групової форми психокорекції, механізми корекційного впливу.

21. Мета, завдання, етапи психологічної корекції, позиція психолога в ній, очікування й вимоги клієнта у класичному психоаналізі З. Фрейда. Протипоказання для психоаналітичної роботи.

22. Конфронтація, прояснення (класифікація), інтерпретація, опрацювання як психоаналітичні процедури.

23. Психоаналітичні техніки: метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, інтерпретація, аналіз опору, аналіз перенесення.

24. Мета, завдання психологічної корекції за А. Адлером, позиція психолога в ній, очікування та вимоги клієнта, техніки психокорекції.

25. Мета, завдання психологічної корекції за К. Юнгом, позиція психолога в ній, очікування та вимоги клієнта.

26. Мета, завдання, умови, етапи проведення клієнтцентованої психологічної корекції.

27. Позиція психолога та вимоги до нього в клієнтцентованому підході, вимоги та очікування від клієнта. Протипоказання у застосуванні клієнтцентованого підходу.

28. Теоретичні засади, завдання, мета логотерапії В. Франкла. Відповідальність, самотрансценденція, утворення патологічної реакції страху за В. Франклом.

29. Сенс технік логотерапії: дереклексія, персональне осмислення життя, парадоксальні інтенції, "сократівський діалог".

30. Визначальна мета, завдання екзистенціальної корекції. Істотні теоретичні тверження Д. Бьюдженталя.

31. Позиція і основні завдання психолога, який здійснює екзистенціальну корекцію. Вимоги та очікування від клієнта у екзистенціальній корекції.

32. Техніки екзистенціальної корекції: ідентичність і унікальність, розвиток самосвідомості, культивування свободи відповідальності, робота з тривогою, допомога у відкритті сенсу життя або його створення.

33. Мета, завдання, умови, етапи проведення поведінкової психологічної корекції.

34. Особливості та етапи застосування методу систематичної десенсибілізації. Техніка прогресивної

м'язової релаксації за Е. Джекобсоном - перший етап методу систематичної десенсибілізації. Другий етап методу систематичної десенсибілізації - складання та ієрархії стимулів. Третім етапом методу систематичної десенсибілізації є поєднання стимулів з релаксацією.

35. Особливості методу сенсибілізації. Особливості застосування імерсійних методів (методу повені, методу імплзії, методу парадоксальної інтенції). Методи зворотного біологічного зв'язку.

36. Особливості, цілі, завдання та позиція психолога в когнітивній психокорекції.

37. Основні етапи і терміни когнітивно-аналітичного напрямку Д. Келлі: «пастки», «дилеми», «перешкоди».

38. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса: цілі, вимоги до клієнта позиція психолога, техніки (когнітивне домашнє завдання, обговорення та спростування ірраціональних поглядів, «атака на страх», раціонально-емотивна уява, рольова гра). «АВС-теорія».

39. Когнітивний підхід А. Бека: мета, завдання, позиція та завдання психолога, вимоги до клієнта, техніки (декатастрофізація, децентралізація, переформулювання, «заповнення порожнечі», «сократівський діалог», перевірка гіпотези, планування діяльності.

40. Когнітивні спотворення: персоналізація, дихотомічне мислення, вибіркоче абстрагування, довільні умовиводи, надгенералізація, катастрофізація (перебільшення).

8 семестр

41. Вікові норми розвитку психічних процесів особистості.

42. Види пізнавальних процесів та універсальні принципи їх психокорекції.

43. Характеристика процесу мислення, його види, нормативного розвитку відповідно до віку.

44. Методи розвитку та корекції мислення різних вікових груп.

45. Методи розвитку та корекції пам'яті різних вікових груп.

46. Методи корекції уваги різних вікових груп.

47. Характеристика процесу уваги, її видів, методів корекції у різних вікових групах.

48. Мета, завдання, особливості організації, напрями та проведення психологічної корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

49. Особливості сприймання, уваги, пам'яті, мислення дітей дошкільного і шкільного віку. Розвиток зорово-рухової координації та дрібної моторики рук.

50. Використання малювання, ліплення, апікацій, графічних вправ, гімнастики пальців з корекційною метою.

51. Характеристика чинники ефективності психокорекції пізнавальної діяльності особистості дошкільного і молодшого шкільного віку.

52. Мета, завдання, напрями, особливості організації та проведення психологічної корекції пізнавальної діяльності підлітків.

53. Особливості уваги, сприймання, уваги, пам'яті, мислення підлітків.

54. Класифікація, смислове групування, смислове співвіднесення, складання схематичного плану як прийоми розвитку пам'яті.

55. Засоби покращення пам'яті (активність почуттів під час сприймання, емоційні та асоціативні коментарі, уявні образи, вибіркова увага, концентрація уваги, паузи

зосередження, розслаблення, пошук питань для запам'ятовування; структурування запам'ятовуваного матеріалу, перевірка і перегляд).

56. Евристичне мислення, його формування (завдання «Домалою картинку», «Чарівні ляпки», «Хто ховається в крапках», «Чого на світі не буває?», «Уяви, що ти можеш...», «Вчимося придумувати казки за заданим початком», «Що було, якби...», «Складання асоціацій», «Зображення емоцій», «Ситуативні зв'язки», «Пошук причин за кількома наслідками», «Мозковий штурм» тощо).

57. Завдання і корекційні можливості когнітивної терапії.

58. Фази психокорекційного впливу когнітивного зразка.

59. Використання методів когнітивної психології у психокорекції.

60. Завдання та прийоми роботи психолога у когнітивній психокорекції: обговорення психологічного щоденника, використання художньої літератури, групові дискусії, одержання зворотного зв'язку тощо.

61. Своєрідність гештальттерапії у психологічній корекції.

62. Особливості роботи психолога.

63. Корекційна робота з розширення усвідомлення клієнта, з інтеграції протилежностей, з посилення уваги до почуттів клієнта, з мріями клієнта, з прийняття клієнтом відповідальності на себе.

64. Вправа «Перебування в теперішньому», «Протилежні двері», «Чарівні дзеркала», або «Яким я є,

яким би хотів бути і яким би не хотів...», «Розмова з відсутньою особою», «Старий покинутий магазин» (Дж. Стівенсон), «Керовані фантазії», «Прийняття відповідальності на себе».

65. Своєрідність, завдання, етапи, види психодрами за Я. Морено.

66. Ролі в психодрамі. Основні поняття психодрами: рольова гра, спонтанність, катарсис, теле, інсайт.

67. Мета, завдання, особливості проведення психодраматичних технік («монолог», «двійник» (або «друге Я»), «обмін ролями», «відображення» тощо): мета, завдання, особливості проведення.

68. Особливості, цілі, завдання та позиція психолога під час використання сугестивних методів у психокорекції.

69. Пряме навіювання у стані неспанья і сомноленції.

70. Автосугестія.

71. Методика самонавіювання за Е. Куе задля корекції емоційних, поведінкових і характерологічних проблем.

72. Техніка «Візуалізація образних картин (історій)» (психосинтез Р. Ассаджіолі) задля створення позитивного настрою, формування властивостей особистості.

73. Автогенне тренування.

9. Основна література

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.

2. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : навч. посіб. / за ред Т. С. Яценко. Київ, 2008. 342 с. <https://library.udpu.edu.ua/library/files/423691.pdf>

3. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посібник. 2-ге вид., стер. Суми : Університетська книга, 2023. 384 с.

4. Максименко С. Д., Прокоф'єва О. О., Царькова О. В., Кочкурова О. В. Практикум із групової психокорекції: підручник. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с.

5. Максимчук Н. П. Основи психокорекції: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори», 2011. 176 с.

6. Основи практичної психології : підручник / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева, Київ, 2012. 536 с.
<https://www.academia.edu/31720115>

Допоміжна література

1. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.

2. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.

3. Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі [Текст]: Колективна монографія / [Максименко С. Д., Куценко-Лада Г. В., Пророк Н. В. та ін.], за ред. С. Д. Максименка. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 400 с.

4. Психотерапевтичний практикум. Класичний психоаналіз / [ред.- упоряд. З. С. Карпенко]. Івано-Франківськ : Гостинець, 2004. Вип. 1. 60 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП. м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

1. Обласна наукова бібліотека. м. Рівне, майдан Короленка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>

2. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>
3. Вища освіта / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
4. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.libr.rv.ua/>
5. Психологічний сайт http URL: <http://psy.piter.com/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська,44)/ [Електронний ресурс] Режим доступу: [http://www.cbc.rv.ua /](http://www.cbc.rv.ua/).
7. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія». Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/64410/